

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
GÜMRÜKLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ANKARA

Konu: Gümrük Yönetmeliği 121/2 Maddesi Uygulamaları Hk.
İlgi: 09.06.2020 tarih E-00054706290 sayılı yazınız

Üyelerimizden gelen vaki taleplerden anlaşıldığı üzere, Beyannamelerde düzeltme konusunda Genel Müdürlüğünüzün ilgede kayıtlı yazıları ve Gümrük Kanununun 63'üncü maddesi, Gümrük Yönetmeliğinin 121'inci maddesindeki açıklamalara rağmen ilgili kurumlarca iyi anlaşılabilmesi, farklı yorumlanması nedeniyle konu hakkındaki uygulamalarda gümrük idaresi ve yükümlüler arasında ihtilaflar yaşanarak buna bağlı hatalı işlemler nedeniyle mağduriyetler artarak devam etmektedir. Hatta bu konuda 121/2 maddeye aykırı ceza kararları düzenlenmeye devam edilmektedir.

İlgede kayıtlı yazınızda da belirtildiği üzere, Yönetmeliğin 180/2-b maddesinde "Sarı hat" tanımı yapılırken, "muayeneye gerek görülmeksizin" ibaresinin kullanıldığı "eşyanın muayenesi" tanımının "kırmızı hat" kriterine karşılık geldiği, bu çerçevede beyanın kontrol türünün sistem tarafından sarı hat olarak belirlenmesi ve beyan edilen eşya ile ilgili bilgilerin yanlış olduğuna ilişkin Müdürlüğünüzce yapılan herhangi bir somut tespit olmaması halinde, **yükümlünün düzeltme talebinin Yönetmeliğin 121/2'inci maddesi kapsamında yapılarak söz konusu madde hükmü gereği beyannamede düzeltme yapılmasına izin verilerek herhangi bir cezai işlem uygulanmaması gerekmektedir.**

Ancak ilgede kayıtlı yazınızın ikinci paragrafında Gümrük Kanunu 63. Maddesinde "**başka bir eşyanın beyanı sonucunu doğurmaması kaydıyla**" ifadesine yapılan atıftan ötürü söz konusu işlem uygulamalarında elde somut hiçbir veri yokken bu gibi durumlarda gümrük idarelerinin çoğunlukla Gümrük Kanununun 234/1'inci maddesi tatbik edilerek 3 kat ceza ile mükellefleri cezalandırma yoluna gidildiği görülmektedir. Halbuki, 4458 sayılı Gümrük Kanununun 234'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının (a) bendinde belirtilen ve halen yürürlükte olan şekilde, "*serbest dolaşıma giriş rejimi veya kısmi muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimine tabi tutulan eşyaya ilişkin olarak, yapılan beyan ile muayene ve denetleme veya teslimden sonra kontrol sonucunda; Gümrük Tarifesi oluşturulan unsurlarda veya vergilendirmeye esas olan sayı, baş, ağırlık gibi ölçülerinde aykırılık görüldüğü ve beyana göre hesaplanan ithalat vergileri ile muayene sonuçlarına göre alınması gereken ithalat vergileri arasındaki fark % 5'i aştığı takdirde, ithalat vergilerinden ayrı olarak bu farkın üç katı para cezası alınır*" denilmektedir.

Görüldüğü üzere gümrük para cezasının uygulanabilmesi için, vergi kaybına neden olan durumun maddede yazılı türden olması ve tarife uygulamasını etkileyen nitelikte bulunması gerekmektedir. Maddede tarife uygulamasını etkileyebileceği kabul edilen durumlar Gümrük Kanunu 60'ıncı Maddede beyannameye yazılması ve eklenmesi zorunlu kılınan ve eşyanın beyan edildiği gümrük rejimini düzenleyen hükümlerin uygulanması için gerekli bütün bilgi ve belgelerle ilgilidir. Bu bilgi ve belgelerin beyannameye eklenmesinde yasal zorunluluk olması gümrük mevzuatını uygulamakla görevli Gümrük İdaresi'nce kendiliğinden bilinmeleri veya bulunmaları mümkün olmayan; ancak ithalat yapan ya da temsilcisi tarafından sahip olunan ya da temini olanaklı bilgi ve belge niteliği taşımalarından kaynaklanmaktadır.

Aynı kanunun 195'inci maddesinin 1'inci fıkrası hükmünde gümrük vergilerinin Gümrük idaresi tarafından gerekli bilgiler kullanılarak tahakkuk ettirileceği söylenmiş; yine aynı kanunun 15'inci maddesinin 1'inci fıkrasında işe anılan gümrük vergilerinin, gümrük yükümlülüğünün başladığı tarihte yürürlükte olan IGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.

gümrük tarifesine göre hesaplanacağı öngörüldükten sonra, 7'nci fıkrasında da (aynı maddenin) 3'üncü fıkrasının (c) bendinde gümrük vergisi oranlarını kapsadığı söylenen Gümrük Tarife Cetveli'nin Resmi Gazetede yayımlanacağı ve bu şekilde yayımlanan metinlerin idari ve kazai uygulamalara esas olacağı açıkça hüküm altına alınmıştır.

4458 sayılı kanunun 3'üncü ve devamı maddeleriyle de gümrük mevzuatını uygulayarak gümrük işlemlerini yapma yetki ve görevi Gümrük İdareleri'ne verilmiştir. Dolayısıyla Gümrük Tarife Cetveli uygulama görevi de gümrük mevzuatını uygulamakla görevli bu idarelere aittir. O halde ithal edilen eşyaya uygulanacak gümrük tarifesi ile vergi oranında her beyanname ile ilgili olarak bu idarelerce belirlenmesi yasal zorunluluktur. İşte bu açıklamalar ışığında kendisine sunulan bilgi ve belgelerin eksik ya da yanıltıcı olduğu hususunda bir iddiası bulunmayan idarenin tarife düzeltmesi dahil olmak üzere beyannamenin eşya kodu kutusunun düzeltilmesi durumunda bile para cezası uygulanmasına yönelik idari karar almasında hukuka uyarlılık yoktur. Belirtilen bu husus bir yorum olmayıp, aksine konu hukuksal durum Danıştay Yedinci Dairenin 2010/3656 sayılı kararıyla sabit olmuş ve tüm kamu kurum ve kurumları ile birlikte tüm Gümrük İdareleri için de bağlayıcı nitelikte bir karardır.

Her ne kadar ilgide kayıtlı yazınızda başka bir eşyanın beyanı sonucunu doğurması durumlarında 234 tatbik edilmesi gerektiği belirtilmiş olsa da, söz konusu durumlardan kastın Gümrük Yönetmeliği 121/2 için değil idarenin tespitinden önce kırmızı hatta veya beyannamenin tesliminden sonra yükümlülerin kendi istek ve rızaları ile kendilerini ihbar etmelerine yönelik durumlar için Gümrük Kanununun 234/3'üncü maddesi ile ilgili cezalı işlem uygulanmasının uygun olacağına Makamlarına önerildiği şeklinde yorumlanmaktadır. Ancak bağlantınız Gümrük İdareleri bahse konu yazı sonrasında adeta Gümrük Yönetmeliği'nde var olan 121/2 hükmünü hiçbir durumda uygulanamaz şekilde yorumlamak suretiyle işlem tesis etmeye başlamıştır.

Basit şekilde 3 olasılık bulunduğu açıktır.

1. Eşyanın teslimine kadar olan herhangi bir aşamada; eşyanın muayenesi için bilgisayar sistemi tarafından beyanın kontrolü türünün kırmızı hat olarak belirlenmesinden önce (kırmızı hat dışındakiler için) veya beyan edilen eşyaya ilişkin bilgilerin yanlış olduğunun idare tarafından tespit edilmesinden önce beyannamede düzeltme yapılmasına izin verilir ve herhangi bir cezai işlem uygulanmaz.
2. Beyanın kontrolü türü kırmızı hat olarak belirlenen eşyaya ilişkin bilgilerin yanlış olduğunun tespit edilmesinden önce (yani eşya kırmızı hatta iken) yükümlü idarenin tespitinden önce kendisi durumu fark ederse ve düzeltme talebinde bulunulması halinde talep Kanununun 234 üncü maddesinin üçüncü fıkrasından yararlanma talebi olarak değerlendirilerek sistemde gerekli düzeltmeler yapılır.
3. İdare tarafından eşyaya ilişkin bilgilerin yanlış olduğunu tespit ederek müzekkereyi sisteme yazdıktan sonra artık Kanununun 234 üncü maddesinin duruma göre birinci, ikinci, dördüncü veya beşinci fıkraları hükmünün tatbik edilmesi söz konusu olacaktır.

Netice olarak bir türlü anlaşılamayan ihtilaf konusu olan özellikle beyannamelerde düzeltme ile ilgili Gümrük Yönetmeliği 121/2'inci maddesine ilişkin düzeltmelerde; hiçbir cezai işlem uygulamaması gerektiği hususuna açıklık getirilmesinin uygun olacağı ve sorunu çözeceği düşünülmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Serdar KESKİN

**İstanbul Gümrük Müşavirleri Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı**

İGMD 4458 Sayılı Gümrük Kanunu Hükümlerine göre kurulmuş bir meslek teşekkülüdür.